

VAPUR DONATANLARI VE ACENTELERİ DERNEĞİ

MARITIME ASSOCIATION OF SHIPOWNERS AND AGENTS
FOUNDED 1902

KAMUOYUNA DUYURU

25.08.2026

*“Gümrük Mevzuatı ve Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Uyarınca
Eşyanın Teslimi ve Taşıyanın Hakları” Hk.*

Gümrük Yönetmeliği'nin 94'üncü maddesi ile 130'uncu maddesinin birinci fıkrasına ilişkin olarak verilen yargı kararları sonrasında, ithal edilen eşyanın teslimine ilişkin yürürlükteki kanun hükümleri ve özel hukuk ilişkilerinden doğan yükümlülüklerin kapsamı hakkında hukuken isabetli olmayan ve muhataplarını hatalı uygulamalara yönlendirmeyi amaçlayan birtakım görüş ve değerlendirmelerin gündeme getirildiği görülmektedir.

Taşımacılık ve lojistik sektöründe hukuken hatalı uygulamaların ve telafisi güç zararların doğmasını önlemek amacıyla aşağıdaki hususların kamuoyuyla paylaşılmasında yarar ve hatta zaruret görülmüştür.

Öncelik ve önemle belirtmek isteriz ki; **Yönetmelik hükümlerinin iptalinin, kanunlardan ve taraflar arasında akdedilmiş sözleşmelerden doğan teslim yükümlülüklerini ortadan kaldırması mümkün değildir.**

Türkiye-AB Ortaklık Konseyinin 1/95 sayılı Kararı doğrultusunda gümrük işlemlerinin basitleştirilmesi ve Türk gümrük mevzuatının Avrupa Birliği mevzuatıyla uyumlu hâle getirilmesi sürecinde gümrük idaresinin görev alanı yeniden belirlenmiştir. Eşyanın gümrük yönünden teslim edilebilir hâle gelmesi ile sonrasında özel hukuk ilişkileri kapsamında gerçekleştirilecek fiilî teslim birbirinden ayrılmaktadır. Bu çerçevede, “gümrük idaresince teslim”in, gümrük idaresinin bizzat teslimi değil, **gümrük idaresinin denetim ve gözetiminde teslim** olarak anlaşılması gerekmektedir.

Gümrük işlemlerinin tamamlanmasının ardından eşyanın fiilî teslimi; geçici depolama yeri işleticisi, eşya sahibi ve taşıyıcı arasındaki özel hukuk ilişkilerinden bağımsız değildir. Dolayısıyla Yönetmelik hükümlerinin iptalinden hareketle Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin, **ilgili taşıma senetlerinden ve belgelerinden** doğan teslim şartlarının, taşıma sözleşmelerinin, taşıyanın kanuni alacak ve teminat haklarının uygulanmayacağı sonucuna varılması mümkün değildir. **Danıştay'ın iptal kararı Türk Ticaret Kanunu'nu yürürlükten kaldırmamış, konişmentoyu veya diğer taşıma belgelerini hükümsüz kılmamış, taşıma sözleşmesini sona erdirmemiş ve taşıyanın navlun ve diğer alacaklarını ortadan kaldırmamıştır.** Gümrük işlemlerinin tamamlanması ile eşyanın özel hukuk hükümlerine uygun olarak hak sahibine teslim edilmesi birbirinden bütünüyle farklı hukuki işlemlerdir.

Bilindiği üzere, **Türk Ticaret Kanunu**, deniz yoluyla eşya taşımalarında teslim konusunu taşıyanın alacaklarından ve konişmentodan doğan haklarından bağımsız olarak ele almamıştır. **TTK'nın 1203'üncü maddesine göre**, eşya taşıtandan farklı bir kişiye teslim edilecekse, gönderilen kişi teslimi talep ettiği anda navlun sözleşmesi, konişmento veya diğer taşıma belgeleri uyarınca ödemekle yükümlü olduğu tutarları ödemek ve kendisine düşen diğer yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır. Bu nedenle, eşya teslim edilmeden önce taşıyanın navlun ve taşıma ilişkisinden kaynaklanan alacaklarının dikkate alınmaması veya taşıyanın teslim konusundaki iradesinin göz ardı edilmesi **hukuka aykırı olacaktır.**

Nitekim **TTK'nın 1204'üncü maddesi**, taşıyanın belirli alacakları için sahip olduğu hapis hakkına gönderilenin katlanmak zorunda olduğunu düzenlemektedir. Bu nedenle, taşıyana kanunla tanınmış olan bu hakkın, eşyanın taşıyanın bilgisi ve onayı dışında üçüncü kişiler tarafından teslim edilmesi yoluyla fiilen ortadan kaldırılması kabul edilemez. Ayrıca **TTK'nın 1205'inci maddesi**, eşyanın gönderilene teslim edilmesinden sonra taşıyanın bazı alacaklarını taşıtandan talep etme imkânını sınırlandırmaktadır. Bu yüzden teslim işlemi, sadece eşyanın bir kişiden diğerine verilmesinden ibaret değildir; taşıyanın alacağını tahsil etme ve bu alacağı güvence altına alma haklarını doğrudan etkileyen önemli bir hukuki işlemidir.

Benzer şekilde, diğer taşıma modlarında da ilgili mevzuat, taşıma sözleşmeleri, taşıma belgeleri ve taraflar arasındaki özel hukuk ilişkilerinden doğan hak ve yükümlülüklerin, yalnızca gümrük işlemlerinin tamamlanmış olması gerekçesiyle bertaraf edilmesi mümkün değildir.

Bu nedenle gümrük işlemlerinin tamamlanmış olması, antrepo veya geçici depolama yeri işletmecisine taşıyanın, **ilgili taşıma belgesi uyarınca hak sahibinin** veya diğer hak sahiplerinin özel hukuktan doğan haklarını bertaraf ederek bağımsız ve koşulsuz bir teslim yetkisi vermez. Mezkûr kararın karşı oy gerekçelerinde de gümrük işlemlerinin tamamlanmasından sonraki

VAPUR DONATANLARI VE ACENTELERİ DERNEĞİ

MARITIME ASSOCIATION OF SHIPOWNERS AND AGENTS
FOUNDED 1902

teslimin geçici depolama yeri işleticisi, taşıyıcı ve eşya sahibi arasındaki özel hukuk ilişkisine bağlı bulunduğu açıkça belirtilmiştir.

Taşıyanın veya yetkili acentesinin teslim onayı bulunmaksızın, ilgili taşıma belgesinden doğan teslim koşulları yerine getirilmeden, navlun ve teslimle bağlantılı alacaklar gözetilmeden yahut eşyanın meşru hak sahibi gerektiği şekilde belirlenmeden gerçekleştirilecek teslimlerden doğacak hukuki ve mali sonuçların, teslimi gerçekleştiren işletmeler bakımından sorumluluk doğuracağı açıktır.

Bu itibarla, antrepo ve geçici depolama yeri işletmecilerinin, Türk Ticaret Kanunu hükümlerini, **ilgili diğer mevzuatı** ve Taşıyan'ın özel hukuktan doğan haklarını gözetmeksizin herhangi bir "teslim serbestisi" bulunduğu yönünde bir değerlendirmede bulunmalarının hukuken isabetli olmayacağı kanaatindeyiz.

Derneğimizin bu konudaki tutumu geçmişte ne ise bugün de aynıdır. **Navlun ve taşıma ilişkisinden doğan teslimle bağlantılı alacaklar güvence altına alınmadan; eşyanın meşru hak sahibi belirlenmeden ve ilgili taşıma sözleşmesi ve taşıma belgelerinden doğan teslim şartları yerine getirilmeden eşyanın teslim edilmesini hukuka uygun kabul etmiyoruz.** Aynı şekilde, mal bedelinin ödenmesini güvence altına alan konişmento ve diğer taşıma belgeleri ile belge teslimi, banka veya tahsil mekanizmalarının bulunduğu işlemlerde bu sistemi etkisiz kılacak teslim uygulamalarının da karşısındayız.

Gümrük işlemlerinin tamamlanmış olması **tek başına fiziki teslim için yeterli kabul edilmemeli**; taşıyanın veya yetkili temsilcisinin teslim iradesi, ilgili taşıma belgesinden kaynaklanan hak sahipliği ve teslim şartları ile navlun ve sair taşıma alacaklarının durumu mutlaka gözetilmelidir.

Bundan farklı yönde geliştirilecek uygulamalara karşı Derneğimiz sessiz kalmayacaktır. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da sektörümüzün kanundan doğan haklarının korunması amacıyla **Ticaret Bakanlığı ve ilgili kamu kurumları nezdinde gerekli idari girişimlerde bulunup; hukuka aykırı teslimlerden doğan uyuşmazlıklarda her türlü hukuki yola başvuracağız.**

Uluslararası ticaretin ve deniz, hava ve kara dâhil tüm taşıma modlarının güvenliği; ilgili taşıma belgelerinin, taşıma sözleşmelerinin ve kanundan doğan hakların eksiksiz uygulanmasına bağlıdır. İdari bir düzenlemenin iptalinin, taşıma modundan bağımsız olarak tarafların kanundan ve özel hukuk ilişkilerinden doğan haklarını ortadan kaldıracak ve uluslararası taşıma sisteminin hukuki güvencelerini işlevsiz kılacak şekilde yorumlanması kabul edilemez.

Derneğimiz Navlun ve taşıma ilişkisinden doğan alacaklar güvence altına alınmadan ve hak sahibinin teslim yetkisi usulüne uygun biçimde ortaya konulmadan gerçekleştirilecek teslim uygulamalarının karşısında olmaya ve **tüm taşımacılık sektörünün ortak hukuki güvencelerinin korunması yönündeki hukuki ve sektörel mücadelesini kararlılıkla sürdürmeye devam edecektir.**

Kamuoyuna ve tüm sektöre saygıyla duyurulur.

Saygılarımızla,

Recep DÜZGÜT
Yönetim Kurulu Başkanı

Sosyal Medya: <https://www.linkedin.com/in/vapur-donatanlari-ve-acenteleri-derne%C4%9Fi-504b5333a/>